

Seto Kongressi Vanemate Kogu

Seto Kongressi Vanemate Kogu avaldus seoses Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahelise piirilepingu allakirjutamisega Moskvas 18. veebruaril 2014. aastal

Setomaa ja seto rahvas on kogenud viimase 100 aasta jooksul oma põlisel asualal mitmeid reaalseid piirimuutusi: 1918–1920, 1944–1958 ja 1990–1993. Ajalooline kogemus näitab, et kuulumine Eesti Vabariigi koosseisu (02.02.1920 sõlmitud Tartu rahulepingu alusel) tagas seto rahvale võimaluse pääseda Nõukogu Venemaal ja Nõukogude Liidus aastatel 1920–1940 toimunud terrorist.

Eesti Vabariigis on seto rahval olnud võimalus teha ise otsuseid ja määrata oma saatust ning arenguid vastavalt võimalustele, oma rahva taatele ja parematele oskustele. Eesti riigi ja Eesti piiri tekkeprotsessis 1917.–1920. aastal ning Eesti Vabariigi taastamise protsessis 1987.–1992. aastal esitasid seto rahva esindajad oma ettepanekud piiriküsimuses ja teistes riiklikes küsimustes.

Alates 1993. aastast toimunud Seto Kongressid on järjekindlalt pidanud lubamatuks setode põlise asuala lõhestamist Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahelise riigipiiriga selliselt, et Ida-Petserimaa on ning jääb liidetuks Vene Föderatsiooni koosseisu.

Nüüd, kui piirileping on Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni esindajate poolt allkirjastatud ja Ida-Petserimaa jäänud liidetuks Vene Föderatsiooniga, peame küll selle olukorraga leppima, kuid samas nõuame jätkuvalt, et riikidevaheliste lepingutega tagataks setode põlisel, kuid lõhestatud asualal elavatele inimestele üle riigipiiride vaba liikumine. Nõuame kuni täieliku viisavabaduse saavutamiseni Venemaa ja Euroopa Liidu vahel tagada piiriääsete alade elanikele võimalused külastada viisavabalt kogu setode asuala nii Eesti kui Vene poolel.

Sõlmitud piirilepinguga on Eesti Vabariigi koosseisu jäänud setode põlisest asualast saanud ka Euroopa Liidu välispiiriala. Piiriala asustatus on väga oluline riigikaitselisest ja riigi julgeoleku vaatenurgast. Peame vajalikuks, et Eesti Vabariigi valitsused toetaksid piirialal infrastruktuuri, elu- ja ettevõtluskeskkonna ning inimressursi arendamist riigieelarvest kuni piirkonnas elatustase jõuab vähemalt Eesti riigi keskmise tasemini.

Setodel on vastutus seto leelo kui UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja kantud kultuuritraditsiooni säilimise eest, mille eeldus on asustuse püsimine, sest kultuuripärandi edasi andmiseks on vaja neid, kes seda edasi annavad ja kannavad. Peame oluliseks, et Eesti Vabariigi valitsused jätkaksid Setomaa kultuuriprogrammi rahastamist.

Seto Kongressi Vanemate Kogu
18.02.2014

Lugupidamisega
Vello Saar
SKVK peavanem

Õie Sarv
SKVK sekretär
56252788

Peavanem Vello Saar
Sekretär Õie Sarv